

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Технічний аналіз фінансових ринків»

Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	«Фінанси, банківська справа і страхування»
Тривалість викладання	3-4 чверть
Заняття:	6 годин на тиждень
Лекції	2 години на тиждень
Практичні	4 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2553>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams

Інформація про викладачів:

	Замковий Олександр Іванович, (лекції та практичні) Ст.викладач кафедри,
	Персональна сторінка: https://eaf.nmu.org.ua/ua/pro_kaf//title_zamkovyyu.php
	E-mail: Zamkovyi.O.I@nmu.one

1. Анотація до курсу

Дисципліна **Технічний аналіз фінансових ринків** призначена для підготовки фахівців фондового ринку в області аналізу цінних паперів (фінансова аналітика). В курсі розглядаються як класичні академічні підходи до моделювання цін фінансових активів, так і практичні методи оцінки акцій, практика формування аналітичних звітів підрозділами інвестиційних банків і брокерськими компаніями, а також прикладні прийоми технічного аналізу. Фахівець повинен оволодіти навичками технічного аналізу: знати, вміти будувати і використовувати графічні, математичні моделі, основні індикатори, правила управління ризиком і капіталом, необхідні для успішної торгівлі. Блок «Технічний аналіз фінансових ринків» має прикладний характер і дозволяє студентам отримати практичні навички аналізу цінних паперів.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу полягає в тому, щоб прищепити студентам навички з питань прийняття інвестиційних рішень як на основі аналізу фундаментальних показників макросередовища, галузевої динаміки і специфічних характеристик публічних компаній (ключових фінансових коефіцієнтів, структури власного капіталу, якості корпоративного управління), що роблять їх привабливими в очах ринкових інвесторів, так і на основі аналізу графічної поведінки цін. Поглиблення знань про фінансову систему, а також напрями її розвитку за сучасних умов та місця фінансового ринку в сучасній ринковій економіці.

Завдання курсу:

- розуміти ключові положення і передумови використання фундаментального та технічного аналізу при прийнятті інвестиційних рішень на фондовому ринку (ринок акцій) і на інших класах інвестиційних активів;
- знати класичні підходи до аналізу та оцінки цінних паперів і інвестиційних активів, що включають поетапний аналіз макросередовища, галузевої специфіки та специфічних і систематичних ризиків компаній-емітентів акцій;
- вміти самостійно проводити фундаментальний аналіз акцій, ґрунтуючись на фінансовій звітності (боргове навантаження, рентабельність продажів, віддача за капіталом) і скоригованих аналітичних показниках, включаючи прогнозні (ЕВІТДА, NOPAT, FCF, FCFE, EVA), статистичних даних галузей і індикаторах макроекономічної динаміки;
- вміти зіставляти ринки (фондові індекси) і окремі акції компаній за інвестиційною привабливістю, в тому числі, на основі порівняльного підходу з урахуванням специфіки ринків, що розвиваються капіталу (наявності інформації, регіональних ризиків);
- мати навички виявлення інвестиційно-привабливих акцій публічних компаній на ринках, що розвиваються капіталу з урахуванням їх низької ліквідності і сегментованості ринків, а також високі політичні ризики;
- розуміти напрямки розвитку моделей аналізу фінансових ринків з урахуванням різних недосконалостей (специфіка ринків, що розвиваються капіталу);
- знати основні передумови застосування методів технічного аналізу, основні підходи технічного аналізу, основні методи технічного аналізу;
- вміти самостійно вибирати і обґрунтовувати певний метод технічного аналізу, з його допомогою проводити конкретні дослідження, аналізувати їх результати і робити висновки з них;

3. Результати навчання:

- Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- Вміти графічно представляти тенденції валютних курсів з використанням біржових чартів і аналізувати одержувані графіки;
- Будувати лінії тренда, визначати рівні підтримки і опору;
- Розпізнавати розворотні моделі і моделі продовження тенденції;
- Комплексно аналізувати результати, одержувані на основі різних осциляторів і ковзають середніх, і виявляти торгові сигнали;
- Володіти навичками технічного аналізу: знати, вміти будувати і використовувати графічні, математичні моделі, основні індикатори, правила управління ризиком і капіталом, необхідні для успішної торгівлі. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.
- Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.
- Вміти визначати та обґрунтовувати шляхи вдосконалення механізму функціонування державних, корпоративних фінансів, фінансів

домогосподарств, фінансових ринків та покращення фінансового стану суб'єктів господарювання.

4. Структура курсу

Календарний план курсу

Тиждень	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
1	Введення до технічного аналізу. Цінові поля. Графіки	Лекція	Силабус. Навчальна література. 1, 3, 18	–
	Навчальна дискусія	Практика	Тести, Відповіді на запитання	10
2	Лінії тренду (Trendlines). Корекції (Retracements)	Лекція	1, 3, 5, 18	-
	Вирішення практичних завдань	Практика	Тести, задачі	10
3	Стан перекупленості / перепроданості (Over-bought / Oversold)	Лекція	1, 3, 5	-
	Вирішення практичних завдань	Практика	Тести, задачі	10
4	Волновий аналіз (Wave Analysis). Ковзаючі середні значення (Moving Averages)	Лекція	8, 3, 5, 18	-
	Вирішення практичних завдань	Практика	Тести, задачі	10
5	Цінові розриви (Price Gaps). Акції (Equities). Опціони (Options)	Лекція	1, 3, 5, 22	-
	Вирішення практичних завдань	Практика	Тести, контрольні запитання	10
6	Фундаментальний аналіз	Лекція	1, 3, 5, 18	
	Вирішення практичних завдань	Практика	Тести, задачі	10
7	Підсумковий контроль, якщо поточний контроль менше 60 балів або за бажанням студента підвищити свою оцінку	Лекція	Екзаменаційний білет	–
	Підведення підсумків роботи за семестр, оголошення оцінок	Практика	Інтерактивний діалог	–

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office 365.

Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджету до за стосунків Microsoft Office: Teams, Moodle.

На практичних заняттях необхідні комп'ютерні пристрої.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів. Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент має право виконувати підсумкову комплексну контрольну роботу за дисципліною, яка містить завдання, що охоплюють дисциплінарні результати навчання.

Поточна успішність складається з успішності за один колоквиуми (який максимально оцінюється у 30 балів) та оцінок за роботу на семінарських/практичних заняттях (оцінюється 4 заняття, участь у занятті максимально може принести здобувачу вищої освіти 70 балів (3 – 20 балів; 1 – 10 балів)). Отримані бали за колоквиуми та семінарські/практичні заняття додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Підсумковий контроль за дисципліною відбувається письмово шляхом надання відповідей на питання у формі тестів, відкритих питань, задач та кейсів. Кількість балів за кожне питання наведена у екзаменаційних білетах. Відповіді на питання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість балів за підсумкову контрольну роботу: 100
Практичні заняття	Подані у п.4 завдання практичних занять максимально оцінюються у 70 балів 4 заняття (3 – 20 балів; 1 – 10 балів).
Колоквиуми	Охоплюють матеріали лекцій та практичних занять. Відбуваються письмово шляхом надання відповідей на питання у формі тестів, відкритих питань, задач та кейсів. Кількість балів за кожне питання наведена у екзаменаційних білетах. Відповіді на питання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимально оцінюються у 30 балів

6.3. Критерії оцінювання *тестів та відкритих письмових та усних контрольних питань*:

1 правильна відповідь тесту оцінюється у 1 бал.

Відкрите питання – 1 правильна відповідь оцінюється в 5 балів, причому:

5 балів – відповідність еталону, наведення прикладів, доповнення еталону інформацією з додаткової літератури з посиланням на неї, правильна мова викладення матеріалу.

4 бали – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу.

3 бали – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії, мовленні.

2 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні, орфографічні, мовленнєві помилки, які ускладнюють розуміння відповіді або викривляють зміст повідомлення.

1 бал – наявність відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до

предмету запитання, містить суттєві граматичні, орфографічні, мовленнєві помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення.

6.4. Критерії оцінювання *розв'язання задач*:

5 балів: отримано правильну відповідь (згідно з еталоном), використано формули (алгоритми) з поясненням змісту окремих їх складових, зазначено одиниці виміру під час кожної дії.

4 бали: отримано правильну відповідь з незначними неточностями згідно з еталоном, використано формули (алгоритми) з поясненням змісту окремих їх складових, зазначено одиниці виміру під час кожної дії.

3 бали: отримано неправильну відповідь, проте використано формули (алгоритми) з поясненням змісту окремих їх складових, зазначено одиниці виміру під час кожної дії.

2 бали: отримано неправильну відповідь, не використано формули (алгоритми) з поясненням змісту окремих їх складових, не зазначено одиниці виміру під час кожної дії.

1 бал: наведено неправильну відповідь, до якої не надано жодних пояснень.

6.5. Критерії оцінювання *есе* (індивідуального письмового самостійного завдання невеликого обсягу – від 2 до 4 аркушів А4, виконаного у вільному стилі, що відображає власні погляди автора на проблему або питання):

5 балів: наявність заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів на їхню користь, логічного взаємозв'язку між тезою та аргументами, правильна мова викладення, наявність висновку, дотримання встановленого обсягу.

4 бали: наявність заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів на їхню користь, незначні помилки логічного характеру між наведеною тезою та аргументами, незначні помилки у мові викладення, наявність висновку, дотримання встановленого обсягу.

3 бали: відсутність одного з обов'язкових структурних елементів есе (заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів, висновку), наявність орфографічних та/або граматичних помилок або недотримання встановленого обсягу.

2 бали: відсутність одного з обов'язкових структурних елементів есе (заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів, висновку), відсутність переконливих аргументів на користь тези, значна кількість орфографічних та/або граматичних помилок та/або недотримання встановленого обсягу.

1 бал: неструктурованість роботи, недотримання встановленого обсягу, велика кількість орфографічних та/або граматичних помилок, відсутність переконливих аргументів на користь тези.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка».

http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office 365 та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у додатку Microsoft Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи в Teams.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим.

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби).

Оцінки неможливо отримати під час консультацій або інших додаткових годин спілкування з викладачем. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Бонуси. Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.7. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Методи навчання

Під час *лекцій та практичних занять* будуть застосовані такі методи навчання:

Пояснення. Тлумачення понять, явищ, принципів, термінів тощо, переважно під час викладання нового матеріалу.

Навчальна дискусія. Це обговорення важливого питання, обмін думками між здобувачами вищої освіти та/або викладачем, спрямовані не лише на засвоєння нових знань, а й на створення емоційно насиченої атмосфери, яка б сприяла глибокому проникненню в істину.

Ілюстрування. Застосування презентацій та іншого медіа-контенту для підкріплення матеріалу, який пояснюється, обговорюється або завдань, які виконуються.

Демонстрування. Показ викладачем навчальних матеріалів у динаміці (використання фахових програм, формул, ситуацій тощо).

Письмові та усні контрольні завдання. Самостійна концентрація та відтворення отриманих знань та навичок в умовах обмеженого часу та джерел інформації.

Розв'язання задач. Алгоритмічний пошук рішення через застосування типових прийомів, який на відміну від рішення кейсів, не вимагає ідентифікації проблеми та оригінальних підходів до її розв'язання.

Демонстрація та обговорення презентацій. Наочний показ медіа-супроводу усного виступу з елементами дискусії.

Порівняння. За його допомогою встановлюють спільні і відмінні ознаки предметів і явищ.

9. Ресурси і література

1. Андрейченко А.В., Горбаченко С.А., Грінченко Р.В., Карпов В.А., Кучеренко В.Р. Аналіз ринкової кон'юнктури: навчальний посібник.— Одеса: ОНЕУ, 2014.— 345 с.
2. Внукова Н.М., Грачов В.І., Кузьминчук Н.В. Ринок фінансових послуг: Навч.-метод, посіб. для самост. вивч. дисц. — Х.: ВД «ІНЖЕК», 2004.
3. Гаршина О.К. Цінні папери: Навч. посіб. — К: Видавн. дім «Слово», 2004.
4. Дудяк Р.П., Бугіль С.Я. Організація біржової діяльності: основи теорії і практикум: Навч. посіб. — 2-ге вид., доп. — Л.: Новий світ — 2000: Магнолія плюс, 2013.
5. Еш С.М. Фінансовий ринок. Курс лекцій. — К.: НУХТ, 2007.
6. Калина А.В., Кощеєв О.О. Фондовий ринок: Навч. посіб. для дистанційного навчання / К.: Вид-во «Університет «Україна», 2006.
7. Колісник М.К., Маслак О.О., Романів С.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. — Л.: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004.
8. Крамаренко В.І. Біржова діяльність: Навч. посіб. — К: ЦУЛ, 2003.
9. Маслово С.О., Опалов О.А. Фінансовий ринок: Навч. посіб. — 2-е вид., випр. — К.: Каравела, 2003.
10. FOREX. Учебник по валютному дилингу. — Los Angeles, California: ROYALFOREX, 2001. — 71 с.
11. Акелис С. Технический анализ от А до Я/ Акелис С. — М.: Евро, 2010.— 366 с.
12. Вайн С. Инвестиции и трейдинг: Формирование индивидуального подхода к принятию инвестиционных решений/ Вайн С. — М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. — 254 с.
13. Вильямс Дж. Г. Торговый хаос 2/ Вильямс Дж. Г., Вильямс Б.М. — М.: ИК Аналитика, 2005. — 237 с.
14. Иванов Ю.А. FOREX: учеб. пособие/ Иванов Ю.А. — М.: ОМЕГА—Л, 2005. — 238 с.
15. Мэрфи Дж. Технический анализ фьючерсных рынков. Теория и практика/ Мэрфи Дж. — М.: Евро, 2008. — 592.
16. Найман Э.Л. Малая энциклопедия трейдера/ Найман Э. Л. — М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. — 403 с.
17. Пейтел Э. Internet-трейдинг. Полное руководство/ Пейтел Э., Пейтел П. — М.: Издательский дом «Вильямс», 2003. — 320 с.

18. Сохацька О., Роговська-Ішук І., Вінницький С. Фундаментальний та технічний аналіз цін товарних та фінансових ринків. — К.: Кондор, 2012. — 305 с.
19. Тарп В.К. Внутрідневний трейдинг: секрети майстерства/ Тарп В.К., Джун Б. —М.: Альпіна Паблішер, 2002. —399 с.
20. Твид Ларс. Психологія фінансів/ Твид Ларс. —М.: "ИК "Аналитика" 2002. —376 с.
21. Фарлей А.А. Майстерство свинг-трейда/ Фарлей А.А —М.: Євро, 2005. —696 с.
22. Фейс К. Путь Черепах: из дилетантов в легендарные трейдеры / Фейс К —М.: Манн, Иванов и Фербер, 2008 — 310 с.
23. Швагер Д. Технический анализ. Полный курс/ Швагер Д —М.: Альпіна Паблішер, 2001. —768 с.